

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI
PEDAGOGICKÁ FAKULTA

Katedra výtvarné výchovy

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Tanec s fleretem

Zuzana Bukáčková

Obor : Výtvarná tvorba a speciální pedagogika

III.ročník – prezenční studium

Vedoucí práce : Mgr. Monika Dokoupilová

OLOMOUC 2020

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma “Tanec s fleretem“ zpracovala samostatně za pomoci citované literatury a uvedených zdrojů pod vedením Mgr. Moniky Dokoupilové. Souhlasím, aby tato práce byla uložena na Univerzitě Palackého v Olomouci v knihovně Pedagogické fakulty a zpřístupněna ke studijním účelům.

V Bystřici nad Pernštejnem dne

.....

podpis

Poděkování

Ráda bych věnovala poděkování Mgr. Monice Dokoupilové za její trpělivé vedení a odborné rady při vytváření teoretické i praktické části této práce. Dále bych chtěla poděkovat MgA. Robertu Bučkovi, Ph.D. za cenná doporučení při vzniku plastiky. Mé díky v neposlední řadě patří také mým rodičům, kteří mě během práce podporovali.

Anotace

Jméno a příjmení	Zuzana Bukáčková
Katedra	Katedra výtvarné výchovy
Vedoucí práce	Mgr. Monika Dokoupilová
Rok obhajoby	2020

Název práce	Tanec s fleretem
Název práce v angličtině	Dance with a foil
Anotace práce	<p>V bakalářské práci se zabývám propojením sportu - šermu, s výtvarnou technikou - keramikou. Teoretická část zahrnuje stručný popis vývoje keramiky, také zde představuji keramickou plastiku v pohybu a její autory. Dále je v této části představen sportovní šerm, jeho počátky, vývoj, pohled do současnosti a postavení žen v šermu. Úvodní část je doplněná mou vlastní zkušeností a mým vztahem k těmto dvěma, na první pohled, zcela odlišným aktivitám. Praktická část obsahuje zdůvodnění výběru daného tématu, symboly ztvárněné v plastice a popis vzniku keramické plastiky inspirované tematikou sportovního šermu. Je výsledkem propojení dvou uměleckých disciplín.</p>
Anotace v angličtině	<p>In my Bachelor's Work I deal with a connection between a sport - the fencing, with an art technique - the ceramics. The theoretical part includes a brief description of the development of ceramics, I present here a ceramic sculpture in movement and her authors. This part introduce a sport fencing, its beginnings, development, view to present and the status of women in the fencing. An opening part is supplemented by my own experience, my relation to this two, on first sight, completely different activities. Practical part contains a rationale for choosing this topic, symbols in my sculpture and a description of the origin of the ceramic sculpture inspired by the theme of sport fencing. She is a result of the conection two artistic disciplines.</p>
Klíčová slova	Keramika, plastika, šerm, žena ve sportu, pohyb
Key words	Ceramics, sculpture, fencing, woman in sport, movement
Přílohy k práci	CD – obrazová příloha
Rozsah práce	33 stran
Jazyk práce	čeština

*„Umění života je něco mezi tancem a soubojem,
protože musíš být stále připravený ustát nečekané útoky.“*

Marcus Aurelius

OBSAH

Úvod	7
1 Teoretická část	8
1.1 Keramika	8
1.1.1 Z historie keramiky	8
1.1.2 Keramická plastika	11
1.1.3 Osobnosti plastiky	11
1.2 Šerm	14
1.2.1 Z historie šermu	14
1.2.2 Šerm dnes	16
1.2.3 Postavení ženy v šermu v minulosti	17
1.2.4 Mýty o ženách v šermu	18
1.2.5 Moderní žena a šerm	20
2 Můj vztah ke keramice a k šermu	20
3 Praktická část	21
3.1 Propojení keramiky, šermu a vzpomínky	21
3.2 Elementy	21
3.2.1 Symboly ženy v plastice	21
3.2.2 Symboly šermu v plastice.....	22
4 Vznik plastiky	22
4.1. Výsledek : keramická plastika inspirovaná sportovním šermem	26
5 Závěr	27
6 Seznam použitých zdrojů	28
6.1 Seznam použité literatury	28
6.2. Seznam internetových zdrojů	29
6.3. Seznam zdrojů obrázků	31
7 Obrazová příloha : Vznik plastiky + Výsledek	32

ÚVOD :

Každý z nás by v dětském věku měl mít nějaké "koníčky", dělat co ho baví, zajímat se o to, co ho naplňuje, věnovat se něčemu, co mu vyplní jeho volný čas a uspokojí jeho neoblomnou zvědavost. Já si z této široké škály vybrala sport a výtvarnou tvorbu, konkrétně šerm a keramiku.

Viděli jste někdy naživo zápas dvou šermířů? Takový duel je rychlý, výbušný, elegantní, strategický a nabitý energií. Na první pohled se zdá, že šermíři tancují a ladnými pohyby proplouvají "šermířskou arénou". Oproti tomu tvoření z keramické hlíny je odpočinková a relaxační aktivita, která nás doprovází již po staletí.

V úvodní, teoretické části práce se zabývám náhledem do historie keramiky, její cestou od vzniku po dnešní pojetí. Zaměřila jsem se především na keramickou plastiku v pohybu a umělce, kteří se tímto směrem ubírají. Dále v této části představuji sportovní šerm, jeho počátky a jak si stojí v dnešní době. Zajímala jsem se především o postavení ženy v soubojích od minulosti po současnost.

Prostřednictvím praktické části jsem se pokusila o propojení elegantního sportu, šermu, s uměleckou technikou, keramikou. Výsledkem spojení je dynamická plastika šermířky v sukni, oblečení charakteristickém pro ženu.

1 TEORETICKÁ ČÁST

1.1. Keramika

Pevnost, vláčnost, jemnost, tvrdost, tepelná odolnost... těmito slovy bych mohla pospat keramickou hlínu, její tolik oceňované vlastnosti v očích umělců, keramiků. Samozřejmě žádaný je také estetický vzhled výrobků, kterého si povšimli již pravěcí lidé. Zpočátku hmotu cíleně využívali k výrobě nástrojů a různorodých pomůcek. Velkým úspěchem bylo, když pračlověk dokázal jílovitou hlínu vypálit.

Nalezené archeologické artefakty prozrazují, že výrobky z keramické hmoty doprovázejí lidstvo již po dlouhou dobu. V častých případech jsou v souhrnu s ostatními informacemi velice podstatným svědectvím, a občas jediným zdrojem informací.¹

Keramická hlína je materiálem anorganickým, nekovovým, ve vodě prakticky nerozpustným. Výrobky z ní zpravidla vznikají tvarováním (modelováním), po vysušení a vypálení (nad 800°C) získávají své typické materiálové vlastnosti. Skladba hmoty je odpradávná stejná, změnil se pouze způsob získávání. Dříve ji vykopali v hliníku (jámě, kde se hmota přirozeně nacházela), dnes se hmoty míchají tzv. „na recept“.²

1.1.1 Z historie keramiky

Nejstarší nálezy keramických předmětů se datují do doby dávno před naším letopočtem. Současně s dřevěnými a kamennými nástroji se staly předměty každodenního života člověka. Jednoduché, ručně tvarované nádoby z přírodní zeminy měly tvar košíku, nebo misky. Nejdříve byly pouze vysušené, později se vypalovaly. Je možné je považovat za první nádoby vyrobené z keramické hlíny.

Z archeologických nálezů je patrné, že na samém počátku lidstva, 10 000 až přibližně 3000 př.n.l., byly výrobky z keramiky vyráběny z jílu s příměsí písku. Do tohoto období spadá keramika lineární, vypíchaná a lengyelská. V pozdní době kamenné se objevují poháry nálevkovitého a zvoncového tvaru, nebo s provazovým a rytým vzorem. Finální úpravy keramických výrobků se prováděly na „pomalém kruhu“ (Obr.č1), který byl otáčen pouze rukou.³

Kolem roku 3000 př.n.l. byl v Mezopotámii vynalezen "rychlý hrnčířský kruh", který

---

1 WEISS Gustav, *Keramika – umění z hlíny*, Grada, 2007, ISBN 80-247-1954-1

2 AUTOR neznámý, *Co je keramika*, [online], Asociace sklářského a keramického průmyslu ČR, [cit. 27.5..2020], dostupné z: <https://askpcr.cz/o-keramice/co-je-keramika>

3 TABERYOVÁ, Marta, *Keramika*, Atypo, 2015, ISBN 978-80-87759-01-1

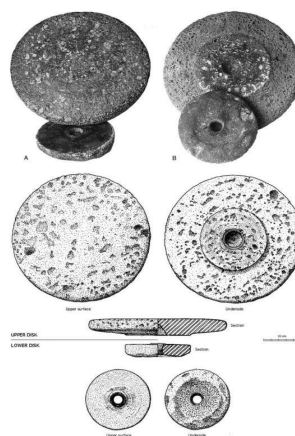

se postupně rozšířil do celého světa, ale například v Somálsku ještě donedávna používali pomalý kruh.

V té době v Egyptě vzkvétala vyspělá hrnčířská výroba - Egypťané vytvářeli rozličné druhy nádob a váz točených na hrnčířském kruhu, zdobených modrozelenou glazurou. Výroba keramiky se plně rozvíjela už v tak raných dobách. Později se keramika využívala i ve stavebnictví, rozvíjelo se cihlářství (glazované cihly).⁴

Obr. 1, Pomalý hrnčířský kruh

Obr. 2, Rychlý hrnčířský kruh

Z nalezených pozůstatků v Číně je zřejmé, že kolem roku 200 př.n.l. místní řemeslníci dovedli vyrobit hlíněné figury pokryté olovnatými glazurami. Výroba keramiky se rozvíjela na všech kontinentech světa.

V době po Kristu (našeho letopočtu) se v Evropě keramické řemeslo rozvíjelo zejména v Řecku, přesněji keramika figurální a ornamentální. Řekové se proslavili malovanými řeckými vázami. Athény a Korint se staly nejvýznamnějšími středisky umění. Vznikla červeně glazovaná a plastická keramika – Terra sigillata (období 100 až 400 n.l.), jejíž techniku převzali od Etrusků.

Ve 13.století se do Evropy, díky Marco Polovi a jeho cestám po Asii, dostává porcelán. Název "porcelán" vznikl z italského slova "porcella" = mušle, protože ji hmotou připomíná. Od té doby se Evropané snažili porcelán vyrobit sami, avšak nedosáhli takové kvality.⁵

Od pozdního středověku (14. a 15. století) se výroba keramiky v Evropě rozvíjela rychleji, největší rozmach zažila v 16. století. V Itálii došlo ke zdokonalení keramiky "fajáns" (přezdívaná egyptská pasta) importovaná do Evropy z Egypta, která je charakteristická bílou

4 CHAVARRIA, Joaquim, *Velká kniha keramiky*, Knihcentrum, 1999, ISBN: 80-86054-92-6

5 PIOJAN, Jose, *Dějiny umění 1*, Ballos, 1998, ISBN-13: 9788071767657

neprůsvitnou glazurou a bohatým barevným zdobením. V Německu vznikly v 17.století fajánsové manufaktury. Ostatní západní mocnosti Evropy také nezůstávaly pozadu, ve Francii a v Nizozemí byla zahájena řemeslná výroba delftské fajánse opatřené bílou olovnato-cinčitou glazurou. V Německu se podařilo objevit složení porcelánové hmoty po více než desetiletém úsilí až Ehrenfriedu Waltherovi von Tschirnhaus společně se saským lékárníkem Johannem Friedrichem Böttgerem roku 1708 v Míšni. Jejich první pokusy připomínaly spíše tvrdou kameninu.⁶

Prvními obory výroby keramiky v českých zemích byly hrnčičství a později kamnářství, produkce keramiky se orientovala především na pálené cihly. Rychlý hrnčičský kruh se u nás začal používat ve 14. století. Na Moravě a na Slovensku se proslavila habánská keramika, později, na jižní Moravě, holičská. Důležitým milníkem je právě habánská keramika vyráběná Habány – inspirovali jsme se habánskou majolikou (malba do surové glazury). Později splynula s lidovou keramikou, která u nás tvoří významnou oblast lidového umění.⁷

Obr. 3, Habánská keramika

V roce 1783 v Hranicích na Moravě byla založená první továrna na výrobu bělniny. První větší podnik na výrobu porcelánu byl založen v Horním Slavkově roku 1792. Na území Habsburské monarchie vznikaly továrny na výrobu keramiky a porcelánu, přesto malé rodinné manufaktury nadále zůstávaly činné. Nově vzniklé cechy sdružovaly drobné hrnčiče.⁸

S nastupující průmyslovou výrobou, která do českých zemí přišla v 19. století, nastal rozvoj keramického průmyslu. Soustředil se převážně do oblastí s bohatými surovinovými nalezišti, tzn. západní Čechy nabízející kvalitní jíl a kaolín a Karlovarsko, které také poskytlo nemalé zásoby kaolínu. Právě v těchto lokalitách odstartovaly své působení keramické výrobní podniky.⁹

6 RADVÁNYI, Diána; RÉTI László, *Keramické umění habánů*, 2016, ISBN: 978-963-9886-20-9

7 AUTOR neznámý, *Keramika*, [online], Oddíl experimentální archeologie Mamuti, [cit. 1.5..2020], dostupné z: <http://mamuti.cz/experimenty/keramika/>

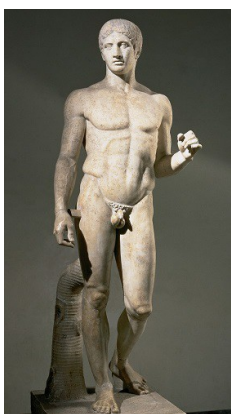
8 TABERYOVÁ, Marta, *Keramika*, Atypo, 2015, ISBN: 978-80-87759-01-1

9 AUTOR neznámý, *Keramika, spektrum zdraví*, [online], Z historie keramiky, 9.5.2016, [cit. 1.5..2020], dostupné z: <https://www.spektrumzdravi.cz/keramika/z-historie-keramiky>

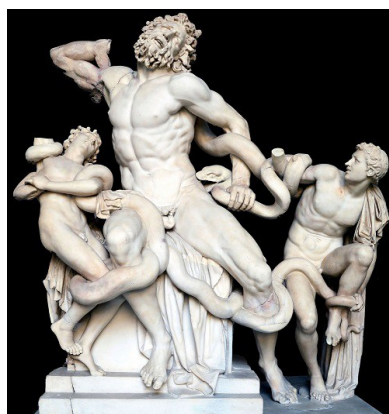
1.1.2 Keramická plastika

Plastika je všeobecné pojmenování pro plastické, prostorové výtvarné dílo. Plastiky bývají vyráběny z různých materiálů, například z kamene nebo ze dřeva. Rozeznáváme samostatně stojící sochy, sousoší, což je skupina plastik na jednom místě a nesamostatně stojící, např. ve smyslu vytesaného plastického výjevu ve skále, vymodelovaného artefaktu, nebo reliéfu.¹⁰

Náznačky vyobrazení pohybu v sochařském díle (skulptuře) je možné zaznamenat již v Antickém sochařství. Zpočátku byl pohyb pouze naznačený postavením rukou, zakřivením těla, úklonem hlavy, nebo nakročením nohy. Mezi významné sochaře antického období zobrazující lehký náznak pohybu patří například antický sochař Polykleitos (socha Doryfora), nebo Polydóros (sousoší Laokón a jeho synové). První, kdo dosáhl výrazného dynamického ztvárnění byl sochař Mirón, pod jehož rukama vznikla socha Diskobolos.

Obr. 4, Polykleitos, *socha Doryfora*

Obr. 5, Polydóros, *Laokón a jeho synové*

Obr. 6, Mirón, *Diskobolos*

V umění dnešní doby na pohyb ani dynamiku umělci také nezapomínají, což dokazují moderní sochy současných českých i zahraničních sochařů.⁸

1.1.3 Osobnosti plastiky

Níže uvedení autoři keramických, kovových, kamenných skulptur a plastik se při vytváření svých děl potýkají s problematikou vyjádření pohybu jinak statických objektů. Tohoto efektu dosahují vymodelováním těla do správné (odpovídající) pozice, např. úklonem a otočením určité části těla (hlavy, trupu, ...), pozvednutím končetiny, zaujmutím pozice při daném pohybu, ...

---

¹⁰ RADA Pravoslav, *Slabikář keramika*, Grada, 1997, ISBN 80-7169-419-3

Jan Štursa

Z jeho soch na mě působí převážně negativní pocity, neklid, utrpení. Svým postavením těla a gesty jsou jednotlivé sochy rozpohybovány a promlouvají k pozorovateli o tom co cítí, co právě prožívají. Tyto rozporuplné pocity vložené do soch jsou především reakce na prožité hrůzy samotného autora.

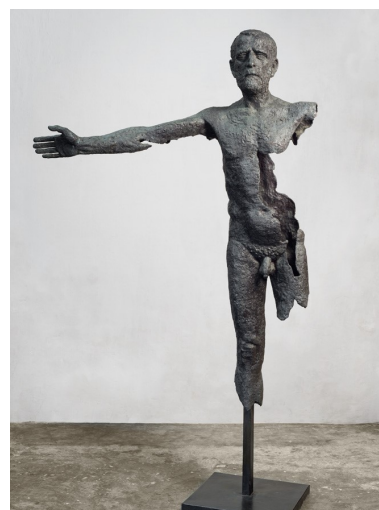
Obr. 7, Jan Štursa, *Raněný*, 1916, bronzová socha   Obr. 8, Jan Štursa, *Vítězství*, 1921, bronzová plastika

Olbram Zoubek

Zoubkovy sochy inspirované uměním starověkého Řecka na mě působí klidným dojmem. Lehký náznak pohybu dodává skulpturám na dynamice, což z mého pohledu symbolizuje skutečnost, že lidský jedinec má neustále potřebu a touhu se pohybovat.

Obr. 9, Olbram Zoubek, *Padající muž*, 1990, cement

Obr. 10, Olbram Zoubek, *Strážce*, 1975, bronz, ocel

Luboš Jan

Tento autor kovářského umění mě zaujal především vyobrazením symbolických životních skutečností, které nás v životě potkávají. V jeho díle jasně vidím rozpohybování pomocí gest, různě zvládněmu oblečení a tvaru plastiky.

Obr. 11, Luboš Jan, *Kovaná plastika*, kovaná ocel

Obr. 12, Luboš Jan, *Malý princ*, kovaná ocel

David Habermann

Mezi umělce, kteří do svých výtvorů dokáží vložit potenciální pohyb je i umělecký kovář David Habermann. Kujný materiál po rozpálení ohýbá, rozklepává a tvaruje natolik, že jinak klidná socha doslova ožije, jakoby sama chtěla ze svého podstavce uniknout.

Obr. 13, David Habermann, *Sen o létání*, kovaná plastika

Obr. 14, David Habermann, *Ve střehu*, kovaná plastika

Dalšími sochaři, kteří ve svém díle náznakem využili prvků pohybu jsou např. : Josef Václav Myslbek (Jezdecká socha sv. Václava na Václavském náměstí v Praze, sousoší Záboj a Slavoj), Anna Chromý (Tančící fontána v Praze), Martin Štefanka (kované

plastiky). Ze zahraničních autorů bych zmínila Adriaena de Vriese (Herkules v boji s drakem), Tóth Kristófa (sportovní tematika v kovu) a Émili Antoine Bourdelle (Héraklés – lučišník).

Zachycením pohybu se také zabývají umělci pracující s keramickou hlinou. Stejně jako ostatní, symbolizují pohyb gesty a modelací těla. Ze široké škály jsem vybrala Tomáše Prolla, Zdeňka Maninu a Annu Gillespie. Jejich "rozpohybované" sochy mě nejvíce přesvědčily o vyjádřeném pohybu, působily na mě nejintenzivněji.

Výše zmíněná jména českých a zahraničních umělců, dynamika jejich skulptur a vyjádření pohybu, mě při práci nejvíce ovlivnila, byla mi inspirací.

1.2 Šerm

Výraz šerm pochází z německého "schermen", které doslova znamená potýkání se se zbraní, bojování. Ve středověku byl původní německý výraz nahrazen současným "fechten". Další verze je, že české slovo "šerm" má základ v románských jazycích.¹¹

Podstata šermu je po celá tisíciletí stále stejná: boj dvou stejně ozbrojených soupeřů sečnými či bodnými zbraněmi, kde je cílem boje zasáhnout soupeře a sám nebýt zasažen. Tuto "ideu" má i současný sportovní šerm, kde k výše zmíněnému přibylo ještě "zasáhnout dříve" než soupeř. Jako zbraně již několik století neslouží bojové meče, kordy, rapíry a sekery. Používají se tzv. "symbolické" zbraně, poněkud odlišné od oněch dobových "ostrých", a to fleret, kord a šavle.

A proč je šerm tak náročný? Dobrý šermíř nespadne z nebe, výcvik trvá značně dlouhou dobu. U šermu nestačí pouhá fyzická zdatnost, vítězství je výsledkem souladu dokonalé práce nohou, rychlých pohybů ozbrojené paže, a pohotové práce mozku, který během vteřiny musí vyhodnotit taktiku boje pro příští vteřiny utkání. Dá se říct, že veškeré pohyby v šermu jsou pohyby uměle vytvořené - šermíř se je musí dost dlouho a pracně učit, na rozdíl od běhu nebo chytání předmětů (míčové hry), které jsou pro člověka přirozené.¹²

1.2.1 Z historie šermu

Život je boj – zásada, která platí od doby samotného počátku lidské civilizace. Historie šermu a šermířských soubojů sahá až do starověku. První zmínky jsou zaznamenány již z období před sto lety, od té doby se praktikují po tisíciletí. O této skutečnosti také svědčí

---

11 KOVAŘÍK, Jiří, *Historie evropských duelů a šermu*, Mladá fronta, 2015, ISBN 9788020432858

12 TJ Lokomotiva Plzeň, [online], oddíl šermu TJ Lokomotiva, dostupné z:

řezbářské práce nalezené v chrámu poblíž Luxoru z roku 1190 před našim letopočtem. Prameny počátků šermu můžeme najít i v románské době ve 13. století, kdy se konaly duely, ve kterých protivníci soupeřili nejrůznějšími zbraněmi. Zápasy takového ražení byly mnohdy krvavé, občas i smrtelné.¹³

Pokusím se nahlédnout do historie. Šerm se zrodil brzy ve starověku. Základy položili udatní rytíři, kteří mezi sebou bojovali mečem a k obraně používali štít. V průběhu staletí, s nástupem technologického pokroku výroby zbraní, se z krátkých, těžkých, převážně sečných zbraní postupně vyvinuly zbraně lehčí a bodné.

Historický šerm vznikl v románských zemích v 16. a 17. století pod vlivem nástupu střelných zbraní. První modernější zbraní byl rapír využívaný především tzv. španělskou školou v kombinaci s dýkou. Španělská škola šermu se velmi opírala o geometrii a pohyb v kruzích. Brzy byla nahrazena školou italskou preferující souborové zbraně - sečné a bodné kordy. V průběhu 17. století šerm od Italů přejali Francouzi, kteří vyvinuli novou zbraň - krátký kordík, a jeho lehčí cvičnou variantu - fleret. Právě Francouzská škola se stala základem pro moderní olympijský šerm.¹⁴

Šermířské dovednosti byly v neposlední řadě velmi oceňované a žádané ve válečném odvětví, ze kterého se na sportovní disciplínu započaly transformovat na přelomu 17. a 18. století. Předpokládá se, že kořeny proměny jsou zapuštěny v Itálii a v Německu. Němečtí mistři šermu organizovali v 18. století první šermířské spolky, jedním z významných byl Marxbruder of Frankfurt.¹⁵

V Českých zemích, z doby vlády císaře Rudolfa II., se dochovala zmínka o vzniku a existenci šermířských škol. Později, roku 1659, vznikla Královská česká zemská stavovská šermírna. V jejích prostorách byla organizovaná školení šermířů z "vyšších vrstev" společnosti. Od roku 1670 se šerm také vyučoval na Karlově universitě.

Prvopočátky sportovního šermu v našich zemích jsou nerozlučně spjaty se vznikem tělovýchovné jednoty Sokol (1862). O dvacet let později byl oficiálně založen Šermířský klub.

---

13 ŠINDELÁŘ, Vladimír, *Šermíři, rváči, duelanti*, Ivo Železný, nakladatelství, spol. s. r. o., v Praze 1994, ISBN 80-7116-865-5

14 WIKIWAND, The history of fencing, [online], mnohojazyčná online encyklopedie, [cit. 12.5.2020], dostupné z: www.wikiwand.com/en/History_of_fencing

15 EVANGELISTA, Nick Forrest, GRANET, Elijah, *ENCYCLOPAEDIA BRITANNICA*, [online], online encyklopedie, [cit. 12.5.2020], dostupné z: www.britannica.com/sports/fencing

Účast šermířů na prvních olympijských hrách v Aténách v roce 1896 potvrzuje, že poměrně nově vzniklé sportovní odvětví se prosadilo i na vyšší sportovní úrovni. Právě tento krok podnítl rozvoj a vznik šermířských oddílů po celém světě. V roce 1902 byl založen Český šermířský klub, později svaz, který se v roce 1913 stal spoluzakladatelem Mezinárodní šermířské federace.¹⁶

1.2.2 Šerm dnes

Šerm je úpolová sportovní disciplína, ve které soupeři překonávají živou sílu protivníka zbraněmi : fleretem a kordem (bodné zbraně), nebo šavlí (bodno – sečná zbraň).¹⁷ Pravidla šermu byla postupně definována v průběhu 19. století. V soutěži jednotlivé disciplíny od sebe lehce rozeznáme : odlišují se velikostí vodivé plochy, kterou musí šermíř zasáhnout, aby získal bod ve svůj prospěch. V šermu kordem se počítají zásahy hrotem na libovolnou část soupeřova těla. Při souboji fleretem je možné skórovat pouze zásahem protivníkovou trupu. Poslední zbraní je šavle, s níž lze bodovat zásahem do "platného povrchu" soupeřova těla od kyčlí výše včetně hlavy.

V současnosti jsou všechny disciplíny bodovány pomocí elektronického zařízení. K povinnému ochrannému vybavení patří především maska, jejíž materiál vydrží zásah o síle 1600 Newtonů na centimetr čtvereční, a kevlarová blůza i kalhoty.

Původně šermovaly ženy jen fleretem. Od roku 1989 se přidal šerm kordem a v roce 1998 i šerm šavlí. Současná doba dovoluje mužům i ženám soupeřit ve všech disciplínách. Ve všech třech zbraních soutěží muži i ženy v šesti věkových kategoriích sami za sebe, nebo ve čtyřčlenných družstvech. Každoročně je pořádáno mistrovství České republiky, mistrovství Evropy, stejně je tomu i u mistrovství světa. Sportovní šerm je jednou z pěti disciplín moderního pětiboje letních olympijských her.¹⁸

“Olympijská charta se zavazuje k povzbuzování a podpoře zlepšení postavení žen ve sportu na všech úrovních a ve všech strukturách. Není jednoduché změnit kulturní normy, které byly předávány z generace na generaci. Změna vyžaduje týmové úsilí hráčů na všech úrovních a každý krok vpřed se počítá. Sport může přispět ke změně postojů a ukázat, že ženy mohou a měly by hrát rovnocennou roli ve sportu i ve společnosti obecně.”¹⁹

16 JASNÁ, Tereza, *Sportovní šerm*, Olomouc, 2015, Závěrečná práce, Fakultní základní škola Olomouc
17 VICTORIA, Šerm, [online], Vysokoškolské sportovní centrum MŠMT, úspěšní šermíři na olympiádě, [cit.18.5.2020], dostupné z: <http://www.vsc.cz/sporty/serm>

18 JANDA, František, *Historie*, [online], Český šermířský svaz, [cit.25.5.2020], dostupné z : <http://www.czechfencing.cz/portal/history>

19 MEZINÁRODNÍ OLYMPIJSKÝ VÝBOR, *Olympijská charta*, [online], Ženy na olympiádě, [cit.25.5.2020] slide, 20/24, dostupné z: <https://www.olympic.cz/upload/files/Olympijska-charta-2019.pdf>

Ženský šerm fleretem vstoupil mezi olympijské disciplíny poprvé v roce 1924. Ženám s kordem se brány pro vstup na olympiádu otevřely později, v roce 1996 a šavle se mezi vyvolené olympijské disciplíny dostala až v roce 2004. Šerm, jako jeden z představitelů původních deseti olympijských sportů byl v počátcích prezentován bez ženské účasti.

Na olympijských hrách můžeme šerm vidět ve dvou podobách : jako samostatnou disciplínu, kdy se šermuje všemi zbraněmi, nebo je součástí moderního pětiboje a šermuje se pouze kordem. Mezi úspěšné účastníky olympijských her v minulosti patřil např. Vilém Goppold z Lobsdorfu (1908), Jaroslav Jurka (1980), Katarína Ráciová (1972, 1980) a Oldřich Kubišta (1980). Ani v současnosti se olympijské hry neobejdou bez české účasti. O místo v reprezentaci usilují naši nejlepší šermíři, konkrétně např. moderní pětibojař David Svoboda, fleretisté Alexandr Choupenitch, Andrea Bímová, kordisté Jiří Beran, Jiří Douba a šavlisté Klára Hanzlíková a Jaroslav Starý.²⁰

1.2.3 Postavení ženy v šermu v minulosti

Souboje byly odjakživa záležitostí převážně mužskou. Ženy v těchto sporech zaujímaly pozici pozorovatelek, neboť často právě ony byly důvodem vzniku sporu. Puškin ani Lassalle nebyli zdaleka jedinými mužskými zástupci, kteří v souboji kvůli ženě ztratili svůj život.

Dříve se v soudních sporech využívalo tzv. soudního souboje. Jednalo se o souboj dovolený při soudním řízení, jako důkazní prostředek. Účast žen v těchto soubojích nebyla příliš častá, i přesto však dějiny zaznamenaly několik málo kuriozit, kdy se proti sobě postavily dvě ženy a bojovaly spolu. Ještě vzácnější jsou soudní souboje ženy s mužem, při němž byla žena vyzbrojená kamenem v textilní roušce a mohla se na vymezeném prostoru volně pohybovat, zatímco muž, stojící do půl těla ve vykopané jámě, měl na obranu jen palcát.

Obr. 15, Soudní souboj muže a ženy

20 MEZINÁRODNÍ OLYMPIJSKÝ VÝBOR, *The International Olympic Committee*, [online], A history of fencing, [cit. 12.5.2020], dostupné z: <https://www.olympic.org/fencing-equipment-and-history>

V románu *Mademoiselle de Maupin*, který napsal francouzský spisovatel Théophile Gautier, vystupuje hrdinka ze 17. století, slečna de Maupin. V mužském převlečení se zúčastnila souboje kordem s hrabětem d'Albret proto, aby se stala jeho milenkou. Byla velmi krutá, neboť při svém výcviku těžce zranila svého učitele a v soubojích zabila nejméně tři muže. Ne nadarmo získala přezdívku Ostrá čepel.²¹

V Paříži v roce 1665 dvě dámy, paní de Pré l'Abbé a slečna de la Mothe, dokonce absolvovaly pistolový zápas na koních. Tato záležitost, u královského dvora označená za směšnou, skončila poraněním slečny de la Mothe do stehna.

Pistolový souboj se také odehrál v Paříži v roce 1715, kdy kardinál Richelieu omylem pozval obě své milenky, markýzu Nesle a komtesu Polignac, ve stejnou hodinu do svého domu. Z tohoto sporu lépe vyšla komtesa, markýza byla lehce zraněna.

Zmínky o soubojích francouzských žen existují také ze 17. a 18. století, přesněji z roku 1650 se dochovala informace, že v blízkosti Bordeaux se kvůli vzájemnému sporu utkaly dvě sestry ze šlechtické rodiny. Svár dvou žen byl údajně dořešen soubojem jejich manželů.

V historii soubojů se také objevuje jméno komtesy de Saint-Belmont. Vydávala se v mužském přestrojení za rytíře de Saint-Belmont a podrobila se souboji kordem s důstojníkem, bojujícím proti jejímu manželovi.²²

Mimo Francouzské území byly ženské souboje velmi vzácné. Například v roce 1701 v italském Turínu se kvůli žárlivosti v souboji utkaly dvě markýzy, de Bellegarde a de Rocca. Obě byly kordem těžce zraněny. Ani Anglii ženské souboje neměly. V roce 1792 mezi sebou řešily spor pistolí paní Braddock a paní Elphiston, konečného výsledku se dobraly kordy.

V Americe bývají ženské souboje spojované s Divokým západem. Například v Buffalu byly v srpnu roku 1853 zadrženy Catherin Hurley a Jane Hall, neboť se právě chystaly vyřešit spor o milence střelbou z revolverů.²³

1.2.4 Mýty o ženách v šermu

Ženy na planši nejsou tak agresivní, jako muži.

Kdysi tu byla myšlenka, že šermující ženy nejsou tak výbušné a soutěživé, jako jedinci opačného pohlaví. To však odporuje mé vlastní zkušenosti! Zástupkyně žen a dívek, i přes svoji křehkost a choulostivost, jsou motivované, připravené "zaútočit" a

---

21 DOLÍNEK Vladimír, *Knihy o soubojích*, NAŠE VOJSKO, s. r. o., 2009, ISBN 9788020610607

22 DOLÍNEK Vladimír, *Knihy o soubojích*, NAŠE VOJSKO, s. r. o., 2009, ISBN 9788020610607

23 SHELDON, Natasha, *HISTORY COLLECTION*, [online], 10 Historical Female Duelists and their Duels, [cit. 18.5.2020], dostupné z: <https://historycollection.co/10-historical-female-duelists-and-their-duels/>

bránit se protivníkovi natolik, že dokáží čestně získávat body ve svůj prospěch vlastní strategií a dosáhnout kýženého výsledku stejně, jako muži.

Šerm je příliš násilnický ve vztahu k ženám.

Nejprve bych chtěla říct, že šerm je sice sportem bojovým, ale ne brutálním. Moderní sportovní šerm patří k nejbezpečnějším sportům vůbec. Je třeba poznamenat, že dokonce i ženy si kdysi myslely, že kordy a šavle jsou pro ně až moc násilnické, také se tradovalo, že ženská ramena jsou slabší než mužská a nezvládnou tvrdý dopad zbraně. Rovněž bylo poukázáno na skutečnost, že by ženy mohly být vážně zraněny v oblasti hrudníku.

Nicméně, šerm, jak jsem již výše zmínila, je sportem bojovým. Ale ženy přece bojovnicemi jsou, nemám pravdu? Ženy šermířky, které znám, které jsem osobně viděla a které byly po dlouhou dobu mou inspirací, ať už naživo, nebo v televizním přenosu, jsou nebojácné, cílevědomé a připravené utkat se s jakýmkoli protivníkem. Zápas je povzbudivý a inspirativní.

Ženy jsou "šermířskou novinkou".

Domněnka, že jsou ženy nováčkem je mylná. Hrdinky v šermířské zbroji jsou známé po dlouhá staletí. Jejich historie pramení v šermířských školách vzniklých v Evropě v době, kdy se výrazněji začínala psát historie šermu. Samozřejmě nebyly tak intenzivně angažované do dění, jako muži. Dnes je situace naprosto opačná, soupeřící ženy se staly naprostou samozřejmostí.

Zápas žen není tak záživný, jako souboj mužů.

S touto smyšlenkou se nesetkávám jen u šermu, doprovází většinu sportů. Z mého pohledu, tato problematika je osobní záležitostí každého z nás. Nikdo nikomu nemůže vnucovat něco, o čem ten druhý není přesvědčený. Já za sebe právě takovéto tvrzení považuji za nesmysl. Uznávám, že většina mužských šermířských zápasů je sice dynamičtější, ale přijdou mi krutější. Mám pocit, že ženy o pohybu na planši více přemýšlí, jsou elegantnější a ladhější.²⁴

Dalo by se s nadsázkou říct, že šerm jsou "fyzické šachy". Chci tímto tvrzením poukázat na skutečnost, že přemýšlení šermíře lze přirovnat k myšlenkám hráče šachů. Tajemství šermu je spíše o mysli než o těle. Ženy šermířky jsou šikovné a soustředěné. Pozorují svého soupeře a rozebírají své příležitosti.

---

²⁴ CHYRASHNIA, Igor, *Parents' guide to fencing*, CreateSpace Independent Publishing Platform; First Edition edition (January 28, 2016), ISBN 1523750006

1.2.5 Moderní žena a šerm

Co to vlastně přesně znamená být ženou? Jaké jsou naše limity?

Pro mnohé "nezasvěcené" je šerm sportem typickým pro muže, založený na mužské síle a "přehlídce" mužnosti. Nicméně, v průběhu dlouhé historie, ale i v současnosti, se stále častěji setkáváme s hrdinkami ženského pohlaví, které v soubojích a duelech uspěly, prosadily a prosazují se stejně jako muži. Šermířky si vydobýly své postavení a zapsaly se do historie šermu v celosvětovém měřítku. Šerm se stal ženám vlastní.

Běžně vidáme ženy soupeřit v šermu mezi sebou se stejným nadšením a energií, jako muži. Nejen, že většina žen - šermířek - je výbušnější, jsou také houževnatější a odhodlané dosáhnout cíle.

Šerm vyžaduje přesnost, koordinaci, taktiku, je náročný fyzicky i psychicky, ale stále v sobě nese propojení s etikou, morálními zásadami, ctí a vznešeností. Přesně tyto požadavky dokáží naplnit také ženy moderní doby, šermířky tělem i duší. Dokazují to výsledky z českých, evropských i světových turnajů a soutěží.²⁵

2 Můj vztah ke keramice a k šermu

S keramickou hlinou jsem se poprvé setkala ve výtvarném kroužku, kterým jsem částečně vyplňovala svůj volný čas během docházky na první stupeň základní školy. Výtvary z tohoto období jsou paralelou k dětské tvorbě (hlavonožci, nesprávné proporce...). Další zkušenosti jsem nasbírala na ZUŠ v keramické dílně. Pod odborným vedením jsme již vytvářeli složitější artefakty, jako je např. váza, různé kachle, odlévali jsme hrnky ve formě, modelovali postavy... Tato práce mě bavila, byla mi užitečnou zkušeností, částečně mě také inspirovala ve volbě tématu mé bakalářské práce.

K šermu mě přivedli rodiče, když hledali nějakou sportovní aktivitu, která by zabavila dceru, která "chvíli nevydrží v klidu". V šesti letech jsem poprvé držela v ruce fleret. Tento sport, jeho dynamika, šermířské aktivity a kolektiv, ve kterém probíhaly tréninky, se mi natolik zalíbil, že jsem šermířský klub navštěvovala dalších deset let. Nadšení pro tento krásný sport mě dosyta naplňovalo. Být aktivním šermířem nebyla žádná procházka růžovým sadem. Chodila jsem pravidelně 3x týdně na tréninky a o víkendech jsem se účastnila závodů. Během své "šermířské kariéry" jsem navštívila spoustu měst České republiky, podívala jsem se i do různých států Evropy i Asie.

---

25 SEKOT, Aleš, *Ženy a sport*, [online], Universitas 2006, [cit. 17.5.2020], dostupné z: <https://journals.muni.cz/universitas/article/view/2294/1883>

3 PRAKTICKÁ ČÁST

3.1 Propojení keramiky, šermu a vzpomínky

Sport zahrnuje mnoho situací se specifickými pózami těla, dramatickým napětím a silnými emocemi, proto je atraktivním námětem pro figurální umělecké kompozice. Ztvárnění sportu, často po vzoru starého antického umění, dosahuje ideálu kalokagatie, sebezdokonalování a lidské rovnosti. Většině umělců se tato myšlenka podařila přenést do vnímání sportu, jako ideologicky neutrálního prostředí, vhodného pro tvořivý únik.

Téma bakalářské práce "Tanec s fleretem", jsem si vybrala především proto, abych si uchovala vzpomínky na krásné dětství strávené v šermířském oblečení s fleretem v ruce. Ať už se jednalo o zdolání překážky, na první pohled a v daném okamžiku nepřekonatelné, dobrý dojem z výhry a radost z vítězství, pocit vyčerpání svých sil po skončení závodu, nebo naopak smutek, zklamání a pláč z prohry, bolest svalů a modřiny... všechny tyto momenty bych chtěla vložit a ukrýt do "své" keramické sochy. Doufám, že vždy když se na ni v budoucnu podívám, připomene mi všechny tyto nezapomenutelné okamžiky. Touto cestou bych chtěla docílit propojení mezi sportovní disciplínou a uměleckou tvorbou.

3.2 Elementy

Dlouhou dobu jsem uvažovala nad tím, jaké prvky keramické soše přiznám, aby i nezasvěcenému jedinci předala poselství, o kterém má vypovídat. Zvolila jsem několik málo symbolů typických pro ženu i charakteristické prvky šermu.

3.2.1 Symboly ženy v plastice

Pevnost, jemnost, tvrdost... tyto vlastnosti jsem již zmínila výše v textu při popisu rysů keramické hlíny. Avšak, když se hlouběji zamyslím, těmito slovy si dovolím charakterizovat také ženu, křehkou bytost, která je ve svém jádru tvrdá jako železo, v postoji a držení zbraně pevná jako skála, ale i přesto jemná, elegantní a ladná v pohybu. Keramické plastice nechybí, pro ženu tolik typické, rozevláté šaty, které v minulosti, kdy ženy šermířky byly zatím v peřinkách, představovaly nedílnou součást jejich sportovního úboru. Pozice, kterou plastika zaujímá, reprezentuje nejen pozici typickou pro šermíře, ale také odhodlání a odvahu ženy postavit se všem nástrahám života.

3.2.2 Symboly šermu v plastice

Nejtypičtějším symbolem šermu vyjádřeným v plastice je živý dynamický postoj, pozice zvaná "výpad", kterým šermíř zakončuje svojí "akci", zasáhne soupeře a získá plusový bod ve svůj prospěch. Jelikož je pro mě plastika symbolem minulosti, mé aktivity v dětství, také plastiku jsem oblékla do šermířského oděvu minulosti, šermířských šatů. Šerm je považovaný za "bílý a čistý sport", z toho důvodu jsem ani plastiku nezatěžovala detaily, nechala jsem ji "čistou" a pouze jsem zvýraznila dlouhé rozevláté šaty.

4 Vznik plastiky

Při realizaci myšlenek, jak by mělo výsledné dílo vypadat jsem vycházela převážně ze dvou indicií : ŽENA , s ní spojená ladnost, vznešenost, ženskost, a ŠERM , pro nějž je typický pohyb, dynamika, síla a čistota.

Inspiraci k výše zmíněným vlastnostem jsem hledala u českých i světových sochařů. Prvotinou, náčrtů tužkou, byla tančící šermířka v dlouhých šatech s fleretem v ruce (Kresebný náčrt č.1,2,3), avšak ztvárnění v keramické podobě se nezdařilo dle mých představ.

Obr. 16, Kresebný návrh č.1

Obr. 17, Kresebný návrh č. 2

Obr. 18, Kresebný návrh č. 3

Obr. 19, Návrh č.4, plastelína

Obr, 20, Návrh č.5, keramika I.

Obr. 21, Návrh č.6, keramika II.

Poté přišly velmi zjednodušené miniatury představující jednotlivé postoje typické pro pružný pohyb šermíře. Hledala jsem správnou podobu, pozici, která bude sama za sebe vypovídat a informovat i neznalého pozorovatele o energickém náboji, která se ukrývá v těle šermířů.

Obr. 22, Miniatura č.1

Obr. 23, Miniatura č.2

Obr. 24, Miniatura č.3

Finální návrh již splňoval mou představu o předem stanovených prvcích : ženskost (vymodelovaný rozevlátý oděv), pohyb (šermířský postoj), dynamiku a "oživení" plastiky (natočení trupu a pozice rukou) ...

Obr. 25, Finální návrh zepředu

Obr. 26, Finální návrh zezadu

Prvním krokem k vytvoření nosného bodu (těla plastiky) bylo nahromadění keramické hlíny na jednu velkou hromadu. Tu jsem postupně zpracovávala : přidávala a odebírala hlínu, tvarovala, dlabala... Cílem bylo postupně se přiblížit k siluetě finálního návrhu,

Po celou dobu vytváření plastiky bylo důležitou součástí vlhčení hlíny namočenými látkovými pruhy, aby hlína příliš nevyschla a byla stále vláčná a tvárná.

Obr. 27, Vlhčení I.

Obr. 28, Vlhčení II.

Pokračovala jsem hrubým uhlazením "rozdrancovaného" povrchu, modelací jednotlivých prvků plastiky. Zdůraznila jsem sílu nohou, nasměrovala paže správným směrem a naznačila šaty.

Obr. 29, Vyhlazování I.

Obr. 30, Vyhlazování II.

Následovalo postupné odřezání částí plastiky (částí nohou, rukou a trupu) a tzv. "vydučení", neboli vydlabání přebytečné hmoty z vnitřního prostoru, čímž se ztenčily stěny a socha se odlehčila. Cílem bylo také částečně odstranit vzduchové bubliny v silnějších stěnách, které by při výpalu způsobily rozprasknutí (rozpadnutí) stěn. Po odstranění materiálu byla socha opět posleповaná a uvedena do původní podoby.

Obr. 31, Odřezávání trupu

Obr. 32, Odřezávání končetin

Obr. 33, Proces ducení

Obr. 34, Zpětné slepení (spojení) částí

Pokračovala jsem "zkrášlováním keramické šermířky". Na řadu přišly šaty (jejich dotvarování), dodala jsem eleganci dolním končetinám, protáhla pravou ruku (držící fleret), ztenčila a zformovala do lehkého zahnutí levou ruku. Trup jsem uvedla do mírné rotace.

Obr. 35, Dotvarování šatů

Obr. 36, Konečný vzhled nohou

Obr. 37, Protážení pravé ruky

Jelikož plastika ženy bez hlavy vypadala jako bezhlavý rytíř, rozhodla jsem se ji vymodelovat. Vždyť hlava je přeci tak důležitá, nejenom ve sportu, ale i v životě!

Obr. 38, Vymodelování hlavy

Obr. 39, Vyhlazení smirkovým papírem

Ve finální fázi, když už byla plastika dostatečně suchá, jsem horní část (hlavu, trup a horní část nohou) vyhladila smirkovým papírem a spodní část (sukni) ponechala hrubou, pro zdůraznění efektu vlajících šatů.

4.1. Výsledek : keramická plastika inspirovaná sportovním šermem

Obr. 40, Plastika po výpalu I.

Obr. 41, Plastika po výpalu II.

Obr. 42, Plastika po výpalu III.

5 Závěr

Jedním z důvodů, proč jsem si zvolila dané téma a kombinaci jistých uměleckých odvětví je, že jsem se oběma aktivitám věnovala v předešlých letech. V teoretické části mé bakalářské práce se věnuji propojení výtvarné tvorby se sportem. Jsem přesvědčená, že touto kombinací se zabývá mnoho českých, evropských i světových umělců, ať už se jedná o sochařství, malbu, kresbu, nebo fotografii. Inspirovala jsem se mnoha sochaři, kteří oživili své výtvarné dílo naznačením pohybu, gestem i modelací těla. V úvodní části se také zamýšlím nad postavením ženy ve sportu. Při vyhledávání a zjišťování informací o šermu mě překvapilo, jak moc byly ženy odsunuté "na druhou kolej". Své postavení ve sportu si vydobýly teprve nedávno. Není divu, jejich předurčením byla starost o domácnost a výchovu dětí.

Druhá, praktická, část začíná nástinem prvních kresebných návrhů, které se příliš nepodobají výslednému vzhledu plastiky. Zpočátku jsem se snažila více o realističtější pojetí sochy, ale fakt, že šerm je čistým bílým sportem a žena elegantní vznešenou dámou byl dostatečným podnětem k tomu, abych vytvořila jednoduchou plastiku ženy šermířky s rozevlátou sukní.

Z počátku jsem plastiku chtěla vymodelovat bez hlavy, ale pochopila jsem, že to není možné. Tělo bez hlavy je, jako židle bez nohy, na kterou se pohodlně neposadím, protože bych přepadávala buď na jednu, nebo na druhou stranu. Šermíř musí budovat strategii souboje, aby vyhrál. Dalším použitým symbolem je prodloužená pravá paže. Pro šermíře je ruka, ve které drží zbraň nesmírně důležitá, díky ní vítězí. Z pohledu ženy, matky, je symbolem otevřené náruče, ruky, která pohladí, potěší... Silné nohy jsou především dominantou šermířů, musí být rychlé, aby dokázaly utéci před soupeřem.

S plastikou jsem spokojená, podařilo se mi vytvořit na první pohled statickou, avšak ve skutečnosti dynamickou sochu šermířky, ženy bojovnice.

6 SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

6.1 SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

- WEISS Gustav, *Keramika – umění z hlíny*, Grada, 2007, ISBN 80-247-1954-1
- RADA Pravoslav, *Keramika*, Aventinum, 1997, ISBN 80-7169-419-3
- TABERYOVÁ, Marta, *Keramika*, Atypo, 2015, ISBN 978-80-87759-01-1
- TYMELOVÁ, Veronika, *Keramika pro život s přírodou*, Grada, 2018,
ISBN 978-80-271-0463-5
- CHAVARRIA, Joaquim, *Velká kniha keramiky*, Knihcentrum, 1999,
ISBN 80-86054-92-6
- WITTLICH, Petr, *Jan Štursa*, Academia, 2009, ISBN 978-80-200-1624-9
- KLUSÁKOVÁ, Jana, *Český sochař Olbram Zoubek o sobě a o době*, Středočeské nakl.
a knihkupectví, 1990, ISBN 80-7057-034-2
- CHYRASHNIA, Igor, *Parents' guide to fencing*, CreateSpace Independent Publishing
Platform; First edition (January 28, 2016), ISBN-10: 1523750006
- DOLÍNEK Vladimír, *Kniha o soubojích*, NAŠE VOJSKO, s. r. o., 2009,
ISBN 978-80-206-1060-7
- ŠINDELÁŘ, Vladimír, *Šermíři, rváči, duelanti*, Ivo Železný, nakladatelství, spol. s. r. o.,
v Praze 1994, ISBN 80-7116-865-5
- KOVAŘÍK, Jiří, *Historie evropských duelů a šermu*, Mladá fronta, 2015,
ISBN 978-80-204-3285-8
- KRUPKA, Jaroslav, *Český historický šerm*, CPress Brno, 2014, ISBN 978-80-264-0322-7
- JASNÁ, Tereza, *Sportovní šerm*, Olomouc, 2015, *Závěrečná práce*, Fakultní základní
škola Olomouc

6.2. SEZNAM INTERNETOVÝCH ZDROJŮ

- AUTOR neznámý, *Asociace sklářského a keramického průmyslu ČR*, [online], Co je keramika, [cit. 27.5..2020], dostupné z: <https://askpcr.cz/o-keramice/co-je-keramika>
- AUTOR neznámý, *Keramika, spektrum zdraví*, [online], Z historie keramiky, [cit. 1.5..2020], dostupné z: <https://www.spektrumzdravi.cz/keramika/z-historie-keramiky>
- AUTOR neznámý, *Oddíl experimentální archeologie Mamuti*, [online], Keramika, [cit. 1.5..2020], dostupné z: <http://mamuti.cz/experimenty/keramika/>
- BASSETT, Jane, *Getty Publications Virtual Library, 2008*, [online], The Craftsman Revealed: Adriaen de Vries, Sculptor in Bronze, [cit. 4.5.2020], dostupné z: http://www.getty.edu/conservation/publications_resources/books/adriaen_de_vries_bronze.html
- JAN, Luboš, *osobní internetové stránky*, [online], O mně – představení autora, [cit. 10.5.2020], dostupné z: <http://www.kovar-trebic.cz/>
- HABERMANN, David, *osobní internetové stránky*, [online] C.V. – představení autora, [cit. 10.5.2020], dostupné z: <http://www.davidhabermann.cz/>
- WEB UMENIA, *Umenie a šport*, [online], propojení umění a sportu, [cit. 11.5.2020], dostupné z: <https://www.webumenia.sk/kolekcia/40>
- EVANGELISTA, Nick Forrest, GRANET, Elijah, *ENCYCLOPAEDIA BRITANNICA*, [online], online encyklopedie, [cit. 12.5.2020], dostupné z: www.britannica.com/sports/fencing
- WIKIWAND, *mnohojazyčná online encyklopedie*, [online], The history of fencing, [cit. 12.5.2020], dostupné z: www.wikiwand.com/en/History_of_fencing
- MEZINÁRODNÍ OLYMPIJSKÝ VÝBOR, *The International Olympic Committee*, [online], A history of fencing, [cit. 12.5.2020], dostupné z: <https://www.olympic.org/fencing-equipment-and-history>
- HARVARD COMPUTER SOCIETY, *a student-run organization at Harvard College*, [online], A Short History of Fencing [cit. 15.5.2020], dostupné z: <http://www.hcs.harvard.edu/~fencing/oldweb/history/fencinghistory.html>
- VICTORIA, Vysokoškolské sportovní centrum MŠMT, úspěšní šermíři na olympiádě, [online], Šerm, [cit. 18.5.2020], dostupné z: <http://www.vsc.cz/sporty/serm>
- SHELDON, Natasha, *HISTORY COLLECTION*, [online], 10 Historical Female Duelists and their Duels, [cit. 18.5.2020], dostupné z: <https://historycollection.co/10-historical-female-duelists-and-their-duels/>
- TJ LOKOMOTIVA PLZEŇ, *oddíl šermu TJ Lokomotiva Plzeň*, [online], Co je to vlastně šerm?, [cit. 20.5.2020] dostupné z: <https://serm.tjloko-plzen.cz/o-nas/co-je-to-serm/>

JANDA, František, *Český šermířský svaz*, [online], Historie, [cit. 20.5.2020], dostupné z:
<http://www.czechfencing.cz/portal/history>

JANOTOVÁ, Jana, EU a rovnost žen a mužů ve sportu, [online], slide 20, dostupné z:
<https://www.olympic.cz/upload/files/Seminar-komise-sportu-zen-Janotova.pdf>

MAURER, Kevin, The historical fencer, [online], Exploring the culture of historical fencing, Origins of the Marxbrüder fencing guild,
dostupné z: <https://historicalfencer.com/origins-of-the-marxbruder/>

SEKOT, Aleš, Ženy a sport, [online], Universitas, 2006,
dostupné z: <https://journals.muni.cz/universitas/article/view/2294/1883>

MEZINÁRODNÍ OLYMPIJSKÝ VÝBOR, *Olympijská charta*, [online], Ženy na olympiádě, dostupné z: <https://www.olympic.cz/upload/files/Olympijska-charta-2019.pdf>

6.3. SEZNAM ZDROJŮ OBRÁZKŮ

- Obr. č.1, HAVLÍK, Peter, 5000 let hrnčířského kruhu I [online], Spolek keramikum, [cit. 5.6.2020], dostupné z: <https://keramikum.cz/clanek/5000-let-hrncirskeho-kruhu-i>
- Obr. č.2, HAVLÍK, Peter, 5000 let hrnčířského kruhu I [online], Spolek keramikum, [cit. 5.6.2020], dostupné z: <https://keramikum.cz/clanek/5000-let-hrncirskeho-kruhu-i>
- Obr. č.3, RADVÁNYI, Diána, LÁSZLÓ Réti, Keramické umění Habánů, Novela Könyvkiadó, ISBN 978-963-9886-20-9
- Obr. č.4, JAROŠ, Jakub, *Polykleitos, socha Doryfora*, [online], Antické řecko, [cit. 30.5..2020],, dostupné z: <http://vygosh.cz/um-recko.html>
- Obr. č.5, JAROŠ, Jakub, *Polydóros, Laokón a jeho synové*, [online], Antické Řecko, [cit. 30.5..2020], dostupné z: <http://vygosh.cz/um-recko.html>
- Obr. č.6, JAROŠ, Jakub, *Mirón, Diskobolos*, [online], Antické Řecko, [cit. 30.5..2020], dostupné z: <http://vygosh.cz/um-recko.html>
- Obr. č.7, ŠTURSA, Jan, *Raněný*, [online], Po stopách Jana Štursy, brožura, 1916-1921, bronzová plastika, dostupné z: <http://www.horackagalerie.cz/file.php?nid=8046&oid=4375090>
- Obr. č.8, ŠTURSA, Jan, *Vítězství*, [online], Po stopách Jana Štursy, brožura, 1921, bronzová plastika, dostupné z: <http://www.horackagalerie.cz/file.php?nid=8046&oid=4375090>
- Obr. č.9 ZOUBEK, Olbram, *Padající muž*, [online], osobní internetové stránky, 1990, bronz,ocel, dostupné z: <http://www.olbramzoubek.cz/cs/fotogalerie.html>
- Obr. č.10, ZOUBEK, Olbram, *Strážce*, [online], osobní internetové stránky, 1975, bronz,ocel, dostupné z: <http://www.olbramzoubek.cz/cs/fotogalerie.html>
- Obr. č.11, JAN, Luboš, *Kovaná plastika*, [online], osobní internetové stránky, kovaná ocelová plastika, dostupné z: <http://www.kovar-trebic.cz/reference/plastiky/figuralni-plastika>
- Obr. č.12, JAN, Luboš, *Malý princ*, [online], osobní internetové stránky, kovaná ocelová plastika, dostupné z: <http://www.kovar-trebic.cz/reference/plastiky/figuralni-plastika>
- Obr. č.13, HABERMANN, David, *Sen o létání*, [online], osobní internetové stránky, kovaná plastika, dostupné z: http://www.davidhabermann.cz/Galerie_plastiky.html#Obrazky/plastiky/plastiky01.jpg
- Obr. č.14, HABERMANN, David, *Ve střehu*, [online], osobní internetové stránky, kovaná plastika, dostupné z: http://www.davidhabermann.cz/Galerie_plastiky.html#Obrazky/plastiky/plastiky01.jpg
- Obr. č.15, DOLÍNEK, Vladimír, *Kniha o soubojích*, NAŠE VOJSKO, s. r. o., 2009, ISBN 9788020610607, str.66

7 OBRAZOVÁ PŘÍLOHA : VZNIK PLASTIKY + VÝSLEDEK

- Obr. 16, Kresebný návrh č.1
- Obr. 17, Kresebný návrh č. 2
- Obr. 18, Kresebný návrh č. 3
- Obr. 19, Návrh č.4, plastelína
- Obr, 20, Návrh č.5, keramika I.
- Obr. 21, Návrh č.6, keramika II.
- Obr. 22, Miniatura č.1
- Obr. 23, Miniatura č.2
- Obr. 24, Miniatura č.3
- Obr. 25, Finální návrh zepředu
- Obr. 26, Finální návrh zezadu
- Obr. 27, Vlhčení I.
- Obr. 28, Vlhčení II.
- Obr. 29, Vyhlazování I.
- Obr. 30, Vyhlazování II.
- Obr. 31, Odřezávání trupu
- Obr. 32, Odřezávání končetin
- Obr. 27, Vlhčení I.
- Obr. 28, Vlhčení II.
- Obr. 29, Vyhlazování I.
- Obr. 30, Vyhlazování II.
- Obr. 31, Odřezávání trupu
- Obr. 32, Odřezávání končetin
- Obr. 33, Plastika po výpalu I.
- Obr. 34, Plastika po výpalu II.
- Obr. 35, Plastika po výpalu III.